

**Bibliografia sobre  
ocultisme, paraciències i  
esoterisme:  
Articles (2016-2020)**

Jordi Ardanuy

**Versió 1.5 Agost de 2026**

## Sumari

|                                                                                   |          |
|-----------------------------------------------------------------------------------|----------|
| <b>Art.....</b>                                                                   | <b>4</b> |
| Arts plàstiques .....                                                             | 4        |
| <b>Astrologia, endevinació, profecies i criptohermenèutica .....</b>              | <b>4</b> |
| Astrologia.....                                                                   | 4        |
| Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires..... | 4        |
| Cartomància .....                                                                 | 5        |
| <b>Biogràfic.....</b>                                                             | <b>5</b> |
| Art.....                                                                          | 5        |
| Cinema i Literatura.....                                                          | 5        |
| <b>Criptohistòria (conspiracions, ...) .....</b>                                  | <b>5</b> |
| Conspiracions i societats secretes .....                                          | 5        |
| Deixants químics .....                                                            | 5        |
| Art .....                                                                         | 5        |
| Organitzacions i xarxes .....                                                     | 5        |
| Moctezuma, Toloriu i Casa Bima .....                                              | 6        |
| Terraplanisme .....                                                               | 6        |
| <b>Criptozoologia .....</b>                                                       | <b>6</b> |
| Alats fabulosos .....                                                             | 6        |
| Part forana .....                                                                 | 6        |
| Bèsties salvatges de secà .....                                                   | 6        |
| Part forana .....                                                                 | 6        |
| <b>Elficologia .....</b>                                                          | <b>6</b> |
| Vampirs.....                                                                      | 6        |
| Hermenèutica .....                                                                | 6        |
| <b>Entrevistes i opinions.....</b>                                                | <b>6</b> |
| Entrevistes .....                                                                 | 6        |
| <b>Escepticisme .....</b>                                                         | <b>7</b> |
| <b>Esoterisme.....</b>                                                            | <b>7</b> |
| Biogràfic .....                                                                   | 7        |
| Història .....                                                                    | 7        |
| Neoplatonisme renaixentista .....                                                 | 7        |
| <b>Exposicions .....</b>                                                          | <b>7</b> |
| <b>Fetilleria, malediccions, rituals i encanteris .....</b>                       | <b>8</b> |
| Diable.....                                                                       | 8        |
| Exorcismes i exorcistes .....                                                     | 8        |
| Fonts bibliogràfiques .....                                                       | 8        |
| Elements per a la protecció .....                                                 | 8        |

|                                                                              |           |
|------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Rituals màgics .....                                                         | 8         |
| Art .....                                                                    | 8         |
| <b>Fonts d'informació general.....</b>                                       | <b>9</b>  |
| Fonts bibliogràfiques.....                                                   | 9         |
| <b>Itineraris, guies, rutes i mencions geogràfiques.....</b>                 | <b>9</b>  |
| Itineraris, guies i mencions geogràfiques .....                              | 9         |
| Països Catalans.....                                                         | 9         |
| Rutes organitzades .....                                                     | 9         |
| Països Catalans.....                                                         | 9         |
| <b>Moviments ocultistes (Socioreligions).....</b>                            | <b>9</b>  |
| Antroposofia .....                                                           | 9         |
| Espiritisme .....                                                            | 9         |
| Art .....                                                                    | 9         |
| Cinema i Literatura.....                                                     | 9         |
| Història, interpretació i anàlisi .....                                      | 9         |
| Neotemplers, Homes de paratge i d'altres ordes .....                         | 9         |
| <b>Parapsicologia (metapsíquica) i fenòmens paranormals en general .....</b> | <b>10</b> |
| Edificis encantats.....                                                      | 10        |
| Mitjans de comunicació.....                                                  | 10        |
| Llibres.....                                                                 | 10        |
| Ficció .....                                                                 | 10        |
| Televisió .....                                                              | 10        |
| Psíquics, Paragnostes, clarividents i místics .....                          | 10        |
| Possessions .....                                                            | 10        |
| Visions religioses.....                                                      | 10        |
| Telecinesis, levitacions, psicopirogènesi, etc. (Fenòmens psi-κ) .....       | 10        |
| Taules parlants.....                                                         | 10        |
| <b>Serveis.....</b>                                                          | <b>10</b> |
| <b>Terapèutica, guariments, suggestió, hipnosi i faquirisme .....</b>        | <b>11</b> |
| Acupuntura .....                                                             | 11        |
| Guaridors [magnetitzadors, sanadors,...].....                                | 11        |
| Països Catalans.....                                                         | 11        |
| Policial .....                                                               | 12        |
| Guariments miraculosos .....                                                 | 12        |
| Homeopatia .....                                                             | 12        |
| Productes miracle.....                                                       | 12        |
| Psicoteràpies dinàmiques .....                                               | 13        |
| Suggestió, hipnosi, magnetisme animal i mesmerisme .....                     | 13        |
| Doctrina .....                                                               | 13        |
| Espectacles.....                                                             | 13        |
| Mitjans de comunicació.....                                                  | 13        |
| <b>Ufologia .....</b>                                                        | <b>13</b> |

|                                                                                 |           |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Administracions públiques .....</b>                                          | <b>13</b> |
| Activitat agències i administracions.....                                       | 13        |
| Documentació.....                                                               | 13        |
| <b>Biogràfic .....</b>                                                          | <b>13</b> |
| <b>Caigudes del cel.....</b>                                                    | <b>14</b> |
| Meteorits .....                                                                 | 14        |
| <b>Congressos, conferències, homenatges i fires .....</b>                       | <b>14</b> |
| Conferències i xerrades.....                                                    | 14        |
| Homenatges.....                                                                 | 14        |
| <b>Contactats, abduïts i visitants de dormitori .....</b>                       | <b>14</b> |
| Contactats .....                                                                | 14        |
| <b>Entrevistes i opinions .....</b>                                             | <b>14</b> |
| Entrevistes .....                                                               | 14        |
| Opinions.....                                                                   | 14        |
| <b>Estadístiques i enquestes .....</b>                                          | <b>14</b> |
| <b>Evidències vida extraterrestre .....</b>                                     | <b>14</b> |
| <b>Extraterrestres a la terra .....</b>                                         | <b>15</b> |
| <b>Història .....</b>                                                           | <b>15</b> |
| <b>Observacions, deteccions i albiraments .....</b>                             | <b>15</b> |
| Aeronaus fantasma.....                                                          | 15        |
| Llums al cel, pors aèries, màquines volants (observacions prearnoldianes) ..... | 15        |
| Plats voladors, ovnis i extraterrestres (observacions postarnoldianes) .....    | 16        |
| <b>Entrevistes i opinions .....</b>                                             | <b>18</b> |
| Opinions.....                                                                   | 18        |
| <b>Mitjans d'informació .....</b>                                               | <b>18</b> |
| Televisió .....                                                                 | 18        |

## Art

### Arts plàstiques

- Mauricio Bernal. «La mèdium i Joan Brossa». *El Periódico de Catalunya* (7 de febrer de 2020), p. 63.
- I. Cabrer. «Ovnis rere l'objectiu». *Sóller. Setmanari d'informació local*, núm. 6969 (20 de novembre de 2020), p. 32.
- Xavier Castillon. «Llimós aterra a La Fortalesa». *Punt Avui*, núm. 13953 / 15083 (8 d'agost de 2019), p. 33.
- Maria Palau. «Un altre món». *El Punt Avui*, (21 de febrer de 2016), p. 38-39.
- Sàgar Malé. «Creadores, sanadores i mèdiums». *Directa*, núm. 477 (15 de maig de 2019), p. 27-29.

## Astrologia, endevinació, profecies i criptohermenèutica

### Astrologia

#### Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires

##### Conferències i xerrades

- «Conferència sobre astrologia. L'Hospitalet de l'Infant». *Diari de Tarragona*, núm. (13 de gener de 2020), p. 53.

## **Cartomància**

- Montserrat Tubau. «Arcans del tarot i espiritualitat». *Quaderns de les idees, les arts i les lletres*, núm. 210, (maig de 2017).

## **Biogràfic**

- R. Banyeres. «Polèmica cinta sobre Fassman». *El Segre* (24 de gener de 2016), p. 57.
- Julián García. «Íker, el nostre Mulder». *El Periódico de Catalunya*, (29 de maig de 2016), Més, p. 9.
- José Carlos Miranda. «Un lleidatà anomenat Fassman». *El Segre* (18 de gener de 2016), p. 31
- Núria Navarro. «El Dr. Jiménez del Oso torna del més enllà». *El Periódico de Catalunya*, (29 de maig de 2016), Més p. 8-9. [Referència al presentació a la Fira de llibre de Madrid de la Nueva Biblioteca Jiménez del Oso].
- Luis Racionero. «Durrell i els ocultistes». *La Vanguardia*, (25 d'agost de 2018), Cultura|s, núm. 843, p. 11.
- Borja Vilallonga. «Esotèrica Rodoreda». *El Temps*, núm. 1897 (19 d'octubre de 2020), p. 46-49.

## **Art**

### **Cinema i Literatura**

- «'Fassman, l'increïble home radar', estrena avui a TV3». *El Segre* (18 de gener de 2016), p. 29.

## **Criptohistòria (conspiracions, ...)**

### **Conspiracions i societats secretes**

#### **Deixants químics**

- David Pino González; Jordi Mazon Bueso; Marcel Costa Villa. «Núvols d'avions: De la pseudociència dels 'chemtrails' a la ciència dels 'contrails'». *Mètode*, núm. 95 (tardor 2017), p. 111-117.

## **Art**

### **Cinema i Literatura**

- Gemma Busquets. «El retorn de la veritat». *El Punt Avui*, Núm. 12667/13797 (17 de gener de 2016), Cultura, p. 56-57.

## **Organitzacions i xarxes**

- Ernest Alós. «La butlla de l'Institut de nova Història». *El Periódico de Catalunya*, (21 d'agost de 2019), p. 17.
- Josep Playà. «Els experts alerten contra els 'fakes' de Nova Història». *La Vanguardia*, núm. 49.729 (21 de febrer de 2020), p. 33.
- «Un dard al revisionisme 'indepe'. Rufián demana al Govern que deixi de finançar l'Institut Nova Història per practicar la "pseudohistòria"». *El Periódico de Catalunya*, (14 d'agost de 2019), p. 16.

## **Moctezuma, Toloriu i Casa Bima**

- Magí Camps. Imma Tubella presenta la seva segona novel·la, 'A cavall del vent', la història d'una filla de l'emperador Moctezuma. Una princesa asteca al Pirineu». *La Vanguardia* (4 de febrer de 2019), p. 35.
- Armand de Fluvià. «La princesa asteca». *La Vanguardia* (6 de febrer de 2019), p. 21. [Cartes dels lectors].
- Gemma Tramullas. «La meva àvia deia que venia d'una princesa»». *El Periódico de Catalunya*, (20 de febrer de 2019), p. 72.

## **Terraplanisme**

- Pere Puigdomènech. «La Terra és plana». *El Periódico de Catalunya*, (23 de març 2019), p. 8.

## **Criptozoologia**

### **Alats fabulosos**

#### **Part forana**

- Javier Ruiz; Jordi Ardanuy. «Sobre els snallygasters». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 148-151.

## **Bèsties salvatges de secà**

#### **Part forana**

- «Gran felí no identificat». *La Vanguardia*, (25 d'agost de 2017), p. 24.

## **Elficologia**

### **Vampirs**

#### **Hermenèutica**

- Miquel Payeras. «Fascinants vampirs». *El Temps*, núm. 1.804 (8 de gener de 2019), p. 46-49.
- Luis Racionero. «El vampir i l'epidèmia». *La Vanguardia*, núm. 49.729 (21 de febrer de 2020), p. 20.

## **Entrevistes i opinions**

### **Entrevistes**

- Víctor-M Amela. «Lluís Pastor, professor de comunicació: "Sentir o veure un familiar mort... no és estar boig!"». *La Vanguardia*, núm. 49.555 (29 d'agost de 2019), p. 52.
- Abert Balanzà. «Patrícia Gabancho: "L'espiritisme d'Amalia va ser revolucionari"». *L'Independent de Gràcia*, núm. 656 (17 de febrer de 2017), p. 14.
- Gemma Tramullas. «Els llocs abandonats són espais de memòria». *El Periódico de Catalunya* (16 de juliol de 2016), p. 72.

## Escepticisme

- Johan Braeckman; Maarten Boudry; Stefaan Blancke. «D'on sorgeixen les pseudociències? Un enfocament epidemiològic sobre la qüestió?». *Mètode*, núm. 95 (tardor 2017), p. 63-69.
- Taner Edis. «Del creacionisme a l'economia fins on haurien d'arribar les anàlisis de la pseudociència?». *Mètode*, núm. 95 (tardor 2017), p. 70-77.
- Angelo Fasce. «L'engany de la pseudociència». *Mètode*, núm. 95 (tardor de 2017), p. 52-53.
- Sven Ove Hansson. «Com estan connectades les principals formes d'irracionalitat? Anàlisi de la pseudociència, el negacionisme científic, la resistència als fets i els fets alternatius». *Mètode*, núm. 95 (tardor de 2017), p. 54-61.
- Sociedad para el Avance del Pensamiento Crítico (ARC-SAPC). «Fira Natura i pseudociències». *La Mañana* (3 de març de 2017), p. 4.[Secció la veu dels lectors].
- Jordi Solbes; Rafael Palomar; María Consuelo Domínguez. «En quin grau afecten les pseudociències el professorat? Una mirada al pensament dels docents de ciències en formació». *Mètode*, núm. 96 (2018), p. 29-35.

## Esoterisme

### Biogràfic

- Borja Vilallonga. «El retorn de Julius Evola». *El Temps*, núm. 1.849 (19 de novembre de 2019), p. 54-57.

### Història

- Sebastià Giralt. «La fi d'una llegenda: Arnau de Vilanova davant la màgia i l'astrologia». *Mot so razo*, núm. 16 (2017), p. 39-54.
- Jaume Mensa Valls. «Somnis i visions en l'obra espiritual d'Arnau de Vilanova». *Mot so razo*, núm. 16 (2017), p. 61-70.

### Neoplatonisme renaixentista

- Pep Valsalobre. «Lo Desengany de Francesc Fontanella com a obra de màgia». *Hispanic Research Journal*, vol. 21, núm. 3 (2020), p. 321–336.

## Exposicions

- Laia Antúnez. «Místics i esotèrics». *La Vanguardia*, (25 de maig de 2018), Què fem p. 18.
- Natàlia Farré. «Feminisme, esoterisme i Kubrick marquen la programació del CCCB». *El Periódico de Catalunya*, (16 de juny de 2018), p. 46.
- Sònia Hernández. «Les altres llums de l'art». *La Vanguardia*, (18 d'agost de 2018), Cultura|s, n. 842, p. 14.
- Josep Playà Maset. «Contemporani i esotèric». *La Vanguardia*, (17 de maig de 2018), p. 40.
- Laura Serra. «Desmuntant la llegenda dels templers». *Ara* (31 de març de 2017), p. 30.
- Teresa Sesé. «Noves maneres de narrar el món». *La Vanguardia*, (16 de gener de 2018), p. 33.

# Fetilleria, malediccions, rituals i encanteris

## Diable

### Exorcismes i exorcistes

- Jaume Barberà. «Exorcismes, dimonis i ocupes d'esperits». *Diari de Sabadell*, núm. 141 (2 de març de 2019), p. 12.
- Mònica Bernabé. «Fins a 300 capellans i laics fan un curs per ser exorcistes». *Ara*, núm. 2.676 (21 d'abril de 2018), p. 12.
- Judit Castellà. «El Bisbat d'Urgell, l'únic de Lleida que manté un exorcista en actiu». *La Mañana*, núm. 27.432 (25 de juliol de 2018), p. 3.
- Quim Domingo. «Qui són i on són els dimonis?». *El Punt Avui*, núm. 13.597/14.727 (13 d'agost de 2018), p. 25.
- Albert Morales. «Un veí de Cervera fa gairebé trenta anys que és auxiliar d'exorcismes». *El Segre*, núm. 12.715 (21 de juny de 2017), p. 35.
- A. Sàez. «Una dona de Lleida fa set anys que se sotmet a exorcismes setmanals». *El Segre*, núm. 12.461 (7 d'octubre de 2016), p. 3.
- Carme Vinyoles. «'Vade retro', Satanàs». *El Punt Avui*, núm. 13.585/14.715 (1 d'agost de 2018), p. 3. [Secció d'opinió «Reüll»].

### Entrevistes i opinions

#### Entrevistes

- Gemma Visa. «Entrevista: Josep Puig Bofill. Rector de Roses i Palau-saverdera i exorcista de la diòcesi de Girona. "El més complicat és saber si es tracta d'una possessió diabòlica o d'una malaltia mental"». *Hora Nova*, núm. 2.466 (31 de juliol de 2018), p.10.

### Fonts bibliogràfiques

- Josep Playà Maset. «Una massa negra amb aspecte tridimensional». *La Vanguardia*, (6 d'agost de 2018), p. 27. [Ressenya de *Cara a Cara con Satanás*].

### Elements per a la protecció

- Jordi Ardanuy. «Elements apotropaics tradicionals a la decoració d'Horta-Guinardó». *EL POU, publicació del Grup d'Estudis de la Vall d'Horta i la Muntanya Pelada*, núm. 10 (2020), p. 78-81.
- Jordi Ardanuy. «Els comunidors del Baix Empordà». *Revista del Baix Empordà*, núm. 67 (desembre 2019), p. 66-73.
- Esther Jover Martín. «Exorcisme per fer ploure». *El Periòdic d'Andorra* (21 d'agost de 2017), p. 12.
- Gabriel Martín Roig. «Signes i elements exorcitzadors a les llars palamosines». *Revista del Baix Empordà*, núm. 62 (setembre de 2018), p. 27-36.

### Rituals màgics

#### Art

#### Cinema i Literatura

- Víctor García Tur. «La criatura de Meyrink». *Quadern [El País]*, núm. 1.733 (28 de juny de 2018), p. 5.

## Fonts d'informació general

### Fonts bibliogràfiques

- Lluís Llorc. «Quan el mal viu a casa». *El Punt Avui*, (10 d'abril de 2016), p. 41.

## Itineraris, guies, rutes i mencions geogràfiques

### Itineraris, guies i mencions geogràfiques

#### Països Catalans

##### Catalunya

- Joan Botey Serra. «El santuari neolític del puig de la Boralla a Fitor. Un lloc d'energia tel·lúrica i emocions que encara». *Revista del Baix Empordà*, núm. 53 (juny de 2016), p. 5-11.
- M. Busquets. «La Mussara atreu curiosos pel seu suposat poder paranormal». *El Punt Avui*, núm. 13.861, (21 de març de 2016), p. 16.
- Anna Rocasalva. «El passatge encantat». *El Periódico de Catalunya* (17 de gener de 2018), p. 36.

### Rutes organitzades

#### Països Catalans

##### Catalunya

- Ana Sánchez. «Atrapi a un fantasma». *El Periódico de Catalunya* (6 de juliol de 2016), p. 34.

## Moviments ocultistes (Socioreligions)

### Antroposofia

- Ana Macpherson. «Salut sospita que hi ha escoles que es resisteixen a vacunar». *La Vanguardia*, núm. 49.531 (5 d'agost de 2019), p. 18-19.

### Espiritisme

- Xavier Valeri. «L'espiritisme, una presència continuada». *Diari de Girona*, (26 d'abril de 2016).

### Art

#### Cinema i Literatura

- J. Ballabriga. «Una novel·la recorda la Lleida de l'espiritisme dels anys vint». *El Segre*, (22 de juliol de 2017), p. 40.

### Història, interpretació i anàlisi

- Gerard Horta; Teresa-M. Sala. «Acció col·lectiva i heterodòxies: de tenebres i il·luminacions». *Anuari Verdaguer*, núm. 26 (2018), p. 75-99.
- Josep Valera Serra. «Espiritisme a l'Escola Normal de Lleida». *Shikar. Revista del Centre d'Estudis Comarcals del Segrià*, núm. 5 (2018), p. 59-68.

### Neotemplers, Homes de paratge i d'altres ordes

- «Primera jornada de cavallers templers». *Diari de Rubí*, (17 de març de 2017), p. 28.

# Parapsicologia (metapsíquica) i fenòmens paranormals en general

## Edificis encantats

- Mercè Folch. «El Tòrax, un hospital ple de misteris». *Diari de Terrassa* (15 de juliol de 2017), p. Gent, 3-5.
- Jorge Ríos Corral. «Llocs encantats del Baix Empordà». *Revista del Baix Empordà*, núm. 62 (setembre de 2018), p. 17-20.

## Mitjans de comunicació

### Llibres

### Ficció

- Alfons Gregori. «El mite de l'esperit fantasmal durant el Modernisme: transposició, irrealitat i creences». *Caplletra*, núm. 67 (2019), p. 15-37.

### Televisió

- «Cuatro. “Cuarto milenio” reobre l’“Expediente Vallecas”». *El Segre* (16 setembre de 2018), p. 53.

## Psíquics, Paragnostes, clarividents i místics

### Possessions

- Anna Buj. «El maligne està de moda». *La Vanguardia* (7 de maig de 2019), p. 10.
- Rossend Domènech. «La universitat de la integrista congregació dels Legionaris de Crist prepara en un curs 250 expulsadors de dimonis». *El Periódico de Catalunya*, núm. 210, (21 d'abril de 2018), p. 30-31.
- Bàrbara Julbe. «Els nous exorcistes». *La Vanguardia*, (30 de juliol de 2018), p. 24.
- Ramir Lacasa. «L'endemniada de Palafrugell. Un suposat cas d'infestació diabòlica». *Revista del Baix Empordà*, núm. 55 (desembre de 2016), p. 107-113.
- Quim Monzó. «Exorcizo te, omnis spiritus immunde». *La Vanguardia*, (28 de juliol de 2018), p. 18.

### Visions religioses

- Anna Rocasalva. «'Botellon' versus religió a la Creu de Montigalà de Badalona». *El Periódico de Catalunya* (21 d'abril de 2019), p. 30-31.

## Telecinesis, levitacions, psicopirogènesi, etc. (Fenòmens psi-κ)

- A. Luengo. «El “Cuarto milenio” d'abans de la tele. Isabel de la Parte documenta al catàleg de “Se'n parlave...” la pervivència de la “màgica” fins a mitjans segle XX». *Bondia* (19 de març de 2019), p. 13.

### Taules parlants

- Francesc Delpueyo Aceña. «La taula de Porrera». *Llum d'Oli*, núm. 159 (setembre de 2019), p. 30-31.

## Serveis

- J. G. Albalat. «A la recerca d'un bruixot». *El Periódico de Catalunya* (14 de desembre de 2017), p. 37.

- «Detinguda per estafa una popular vident». *La Vanguardia*, (16 de gener de 2017), p. 29.

## **Terapèutica, guariments, suggestió, hipnosi i faquirisme**

- A. Carmona; E. Don. «Una dona mor d'un càncer de mama que es tractava amb teràpies alternatives». *Diari de Girona* (21 de juliol de 2018), p. 3.
- Gonzalo Casino Rubio. «Pseudociència i mala ciència en biomedicina. Anàlisi d'evidències, riscos per a la salut i difusió mediàtica». *Mètode*, núm. 95 (tardor 2017), p. 89-93.
- Edzard Ernst; Angelo Fasce. «Desmuntant la retòrica de la medicina alternativa: cortines de fum, errors, conspiracions i disbarats». *Mètode*, núm. 95 (tardor 2017), p. 78-85.
- Juan José Fernández. «La URJC ha emparat màsters de teràpies pseudocientífiques». *El Periódico de Catalunya* (27 d'abril de 2018), p. 30-31.
- Bàrbara Julve. «Dura denúncia sobre una pacient morta per culpa d'un curandero». *La Vanguardia*, núm. 49.154 (21 de juliol de 2018), p. 32.
- Celeste López. «L'homeopatia segueix als llimbs». *La Vanguardia*, núm. 49.375 (1 de març de 2019), p. 34-35.
- María-Paz López. «Agulles en l'assegurança». *La Vanguardia*, núm. 49.272 (16 de novembre de 2018), p. 33.
- Salvador Macip Maresma. «Com evitar el mal que fan les pseudociències». *El Periódico de Catalunya* (21 d'octubre de 2018), p. 32.
- Anna Mascaró. «“Vaig deixar d'exercir l'homeopatia perquè és una farsa”. Experts i exterapeutes alerten que les pseudociències transformen la medicina en una qüestió de fe». *Ara* (13 d'agost de 2016).
- A. Molins. «Internet és el refugi dels pseudomedicaments». *La Vanguardia*, núm. 49.375 (1 de març de 2019), p. 34.
- Olga Pereda. «“El curandero ens va dir que el càncer era imaginari”». *El Periódico de Catalunya* (22 d'agost de 2018), p. 22-23.
- Olga Pereda. «“La medicina alternativa és un ganxo: ni cura ni existeix”». *El Periódico de Catalunya* (22 d'agost de 2018), p. 23.
- Olga Pereda; Valentina Raffio. «Víctimes de curanderos». *El Periódico de Catalunya* (21 d'octubre de 2018), p. 32.
- Beatriz Pérez. «Una dona amb càncer mor per seguir una pseudoteràpia». *El Periódico de Catalunya* (21 de juliol de 2018), p. 30.

## **Acupuntura**

- Ana Macpherson. «Acupuntura: i ara què?». *La Vanguardia*, núm. 49.272 (16 de novembre de 2018), p. 32-33.

## **Guaridors [magnetitzadors, sanadors,...]**

### **Països Catalans**

#### **Catalunya**

- Gabriel Martín Roig. «De tornada amb la bruixeria palamosina: toponímia, llegendes i altres històries». *Revista del Baix Empordà*, núm. 52 (març de 2016), p. 80-86.
- Xavier Theros. «Esguerrats, cap a Sants». *Ara diumenge*, núm. 195 (4 de febrer de 2018), p. 21.

## **Policial**

- Toni Muñoz. «La secta dels fals terapeuta». *La Vanguardia*, núm. 49.087 (15 de maig de 2018), p. Viure Barcelona, 3.

## **Guariments miraculosos**

- Domingo Marchena. «El Santet del Poblenou». *La Vanguardia*, (20 de març de 2016). p. Viure, 4.
- Eusebio Val. «L'últim miracle de Lourdes». *La Vanguardia*, (13 de febrer de 2018). p. 28.

## **Homeopatia**

- José Miguel Mulet Salort. «La fal·làcia de l'argument ad naturam: homeopatia i agricultura biodinàmica en la normativa oficial de la Unió Europea». *Mètode*, núm. 95 (tardor 2017), p. 102-109.

## **Productes miracle**

- «Alerta mèdica sobre el 'lleixiu' miraculós de Pàmies per a l'autisme». *La Vanguardia*, núm. 49.339 (24 de gener de 2019), p. 28.
- «El curandero de l'autisme deixa la seva fundació». *La Vanguardia*, núm. 49.253 (28 d'octubre de 2018), p. 44.
- «La fiscalia de l'Estat amplia la investigació de la 'teràpia del lleixiu'». *La Vanguardia*, núm. 49.367 (21 de febrer de 2019), p. 28.
- «Multa de Salut per un congrés de pseudociència». *La Vanguardia* (13 de febrer de 2018), p. 28.
- Olga Pereda; Valentina Raffio. «Mares contra la 'teràpia del lleixiu', assetjades per fidels de curanderos». *El Periódico de Catalunya* (13 de desembre de 2018), p. 32-33.
- V. R. «Desafiament a les sancions». *El Periódico de Catalunya* (18 de desembre de 2018), p. 35.
- Valentina Raffio. «La Generalitat també vigilarà 'la teràpia del lleixiu' en animals». *El Periódico de Catalunya* (21 de desembre de 2018), p. 28-29.
- Valentina Raffio. «Nova multa de 600.000 euros al curandero Josep Pàmies». *El Periódico de Catalunya* (27 d'octubre de 2018), p. 33.
- Valentina Raffio. «Pàmies es burla de Salut amb falses festes per recaptar fons». *El Periódico de Catalunya* (14 de novembre de 2018), p. 36.
- Valentina Raffio. «Pàmies i Forcades burlen el veto a la 'teràpia del lleixiu'». *El Periódico de Catalunya* (18 de desembre de 2018), p. 34-35.
- V. R. «Rebel·lió a la granja». *El Periódico de Catalunya* (21 de desembre de 2018), p. 29.
- Valentina Raffio; Olga Pereda. «Cinc gotes d'orina a l'orella per curar l'autisme». *El Periódico de Catalunya*, (29 d'octubre de 2018), p. 28-29.
- V. R.; O. P. «'Actuen com una secta 2.0'». *El Periódico de Catalunya*, (29 d'octubre de 2018), p. 28-29.
- Javier Ricou. «L'«entabanador del lleixiu» no cedeix». *La Vanguardia*, núm. 49.241 (16 d'octubre de 2018), p. 28.
- Javier Ricou. «L'«entabanador del lleixiu» porta la cura a l'estranger». *La Vanguardia*, núm. 49.375 (1 de març de 2019), p. 34.

- «Sanitat denuncia la ‘cura’ miraculosa de l'autisme». *La Vanguardia*, núm. 49.244 (19 d'octubre de 2018), p. 37.

### **Psicoteràpies dinàmiques**

- Angelo Fasce. «Divans i gurus: l'origen i els perills de la pseudopsicologia clínica». *Mètode*, núm. 95 (tardor 2017), p. 95-101.

### **Suggestió, hipnosi, magnetisme animal i mesmerisme**

#### **Doctrina**

- David Bueno. «La hipnosi canvia les connexions del cervell». *Ara* (26 de novembre de 2016), p. 24.

#### **Espectacles**

- Sílvia Jiménez. «Jeff Toussaint, hipnotista: «La hipnosi no és un poder, sinó una capacitat natural de l'ésser humà, i obre portes». *Diari Més* (23 de març de 2017), p. 24.

### **Mitjans de comunicació**

#### **Televisió**

- Núria Juanico. «Jeff Toussaint hipnotitza avui famosos en un programa especial d'Antena 3». *Ara* (23 de març de 2016), p. 42.

## **Ufologia**

### **Administracions públiques**

#### **Activitat agències i administracions**

- Jordi Finestres. «Albiraments d'ovnis». *Sàpiens*, núm. 217 (abril 2020), p. 48-53.
- Idoya Noain. «"La veritat està allà fora". El Govern dels EUA confirma que va finançar durant cinc anys un programa per investigar ovnis». *El Periódico de Catalunya* (18 de desembre de 2017), p. 31.

#### **Documentació**

- L. García. «Defensa treu a la llum 2 informes sobre ovnis vistos a Lleida fa gairebé 50 anys». *El Segre* (25 d'octubre de 2016), p. 3.
- Roger Junyent. «L'ovni de Montserrat que venia de França». *Regio 7*, (27 d'octubre de 2016): p.25.
- «La CIA publica el document secret de l'albirament d'un OVNI a Barcelona ». *Regio 7*, (4 de febrer de 2016): p. 22.
- Martí Santiago. «El Ministeri de Defensa fa públics els tres «expedients X» gironins». *Diari de Girona*, núm. 23.810, (26 d'octubre de 2016), p. 13.
- «Tercer informe amb l'albirament d'un ovni el 1993». *El Segre* (26 d'octubre de 2016), p. 35.

### **Biogràfic**

- Jordi Ardanuy. «El grup de savis de Reus i aquella cosa dels platets voladors». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 116-129.
- «Nota necrològica sobre Eugeni Danyans». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 139-141.

## **Caigudes del cel**

### **Meteorits**

- Jordi Ardanuy. «El meteorit del Turó de la Peira de 1969». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 81-120.

## **Congressos, conferències, homenatges i fires**

### **Conferències i xerrades**

- Mauricio Bernal. «Contactes de la tercera fase a Barcelona». *El Periódico de Catalunya* (23 de juny de 2018), p. 36-37.
- Alberto González. «Normalitzar la paranormalitat». *El Periódico de Catalunya* (13 de juny de 2018), p. 43.
- A. P. «Caminada de nit al Poal i xerrada de Josep Guijarro». *El Segre*, (9 d'agost de 2019), Ed. El Pla, p. 6.
- «Una conferència sobre fenòmens voladors no identificats de Rafael Subirana a l'Agrupació astronòmica de Sabadell el novembre de 1967». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 130-132.

### **Homenatges**

- Teresa Terrades. «Sant Feliu recordarà l'escriptor Antoni Ribera durant tot l'any». *El 9 Nou* (17 de gener de 2020), p. 35.

## **Contactats, abduïts i visitants de dormitori**

### **Contactats**

- Núria Navarro. «Gent corrent. "Soc testimoni que hi ha vida a Venus"». *El Periódico de Catalunya* (28 de juny de 2018), p. 80.

## **Entrevistes i opinions**

### **Entrevistes**

- Núria Navarro. «Gent corrent. "Dibuixaré els alienígenes fins que no pugui més"». *El Periódico de Catalunya*, núm. 13.433 (5 de juny de 2016), p. 80.

### **Opinions**

- José María Gómez Montiel. «Els ovnis visiten Montornès del Vallès». *El 9 Nou*, (8 de novembre de 2019), p. 44.

## **Estadístiques i enquestes**

- Jordi Ardanuy. «Ovnis a Catalunya». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 28-31.
- Jordi Ardanuy. «OVNIs a Catalunya durant 2020». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 7 (desembre de 2020), p. 138-144.
- Jordi Ardanuy. «Ovnis a Catalunya (2019)». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 121-123.
- Jordi Ardanuy. «Ovnis a la Catalunya del Nord (2011-2015)». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 111-115.

## **Evidències vida extraterrestre**

- Michele Catanzaro. «Sense ovnis a l'estrella de Tabby». *El Periódico de Catalunya*, (22 de gener de 2018), p. 30.

## Extraterrestres a la terra

- «L'ésser d'Atacama era una nena amb greus mutacions genètiques». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 71-73.

## Història

- Jordi Ardanuy. «El naixement de la ufologia a Catalunya (1946-1960)». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 7 (desembre 2020), p. 7-109.
- Gerard Casademon. «L'onada de bombes volants sobre Suècia de 1946 i la seva recepció a Catalunya». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre 2019), p. 9-48.

## Observacions, deteccions i albiraments

### Aeronaus fantasma

- «"Avió fantasma" a Derbyshire». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 78-81.

## Llums al cel, pors aèries, màquines volants (observacions prearnoldianes)

### Països Catalans

- Roser Albertí. «No eren focs artificials, era un bòlid». *Diari de Girona*, (12 de febrer de 2015), p. 13.
- Jordi Ardanuy. «Dos fenòmens aeris singulars a Sant Feliu de Guíxols de finals del segle XVI». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 71-74.
- Jordi Ardanuy. «Signum in coelo mirabiles appareunt». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 88-110.
- Gerard Casademon. «Recull de notes sobre Ovnis a l'Escala i rodalies». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 7-87.
- Rafael Subirana Ollés. «Un fenomen atmosfèric: remolins de foc del cel». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 133-138.
- «Una notícia d'un fenomen aeri a Manresa el 1921». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 7 (2020), p. 150-151.

### Part forana

- «Cossos lluminosos eixint cap al mar, a Anglaterra». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 166.
- «Des de Tànger, observen un estrany fenomen». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 176-177.
- «Dubuque veu el globus». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 134.
- «El globus misteriós». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 169-172.
- «El Misteri aeri de Townships». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 135-137.
- «El misteri del disc de metall segueix sense resoldre's». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 7 (desembre de 2020), p. 160-161.
- «Fenomen curiós a les rodalies de Bouzillé». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 167.
- «Fenomen lluminós». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 133.
- «Història de l'aeronau. Ara apareix sobre una població d'Indiana». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 97.
- «Llum espectral a Bomabee (Nova Gal·les del Sud)». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 101-102.
- «Llums misterioses». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 168.

- «Parlen d'aus o aeronaus sobre Prospect Park (Brooklyn)». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 98-100.
- «Relat aeri». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 173-175.

## **Plats voladors, ovnis i extraterrestres (observacions postarnoldianes)**

### ***Països Catalans***

- Jordi Ardanuy. «Una observació de 1967 protagonitzada per persones famoses». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 7 (desembre de 2020), p. 132-137.
- «Aterra un avió per tres ovnis». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 139.
- M. Busquets. «Un ufòleg albira un suposat ovni al sud de Reus». *El Punt Avui* (21 de juliol de 2016), p. 25.
- «Cadena de llums mòbils sobre Catalunya». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 7 (desembre de 2020), p. 148-149.
- «Canó lluminós sobre Barcelona causa petició d'informació sobre OVNI». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 159-160.
- Josep Ramon Correal. «Ovnis». *Diari de Tarragona*, (14 de febrer de 2016), p. 4.
- Josep Ramon Correal. «Ovnis». *Diari de Tarragona*, (10 de febrer de 2017), p. 6.
- «De nou un OVNI a Reus». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 155-156.
- «Dos deixants d'avions provoquen moltes especulacions». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 7 (desembre de 2020), p. 145-146.
- «Dos pilots informen d'objecte desconegut mentre volaven sobre Arizona». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 76-77.
- «El *Diari de Tarragona* parla d'un OVNI sobrevolant la Mussara». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 157-158.
- «El Soler: confonen un avió de Finnair amb un enginy secret». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 89-91.
- «Enregistren en vídeo un OVNI a Reus». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 152-153.
- «Finalment un punt lluminós al cel». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 178-179.
- Martí Flò. «OVNIs sobre el Montseny». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 49-67.
- Ramón Franquesa Freixas. «Llum no identificada sobre Castelldefels l'estiu de 1958». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 68-70.
- H. G. F. «Magònia als núvols de Perpinyà». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 75-80.
- H. G. F. «El flap nord-pirinenc de 1954». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 7 (desembre de 2020), p. 110-131.
- «La CIA publica el document secret de l'albirament d'un OVNI a Barcelona». *Regió 7* (4 de febrer de 2016), p. 22.
- «La Vanguardia i l'estranya llum». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 7 (desembre de 2020), p. 52-154.
- «L'observació d'un ovni al Vallespir va ser un flaix d'un satèl·lit Iridium». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 86-88.
- «L'Ovni de Carballal i Sierra a Montserrat el 1987, un bòlid molt brillant?». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 129-131.
- Marc Lòpez. «Tres casos amb explicacions astronòmiques plausibles». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 5-26.

- «Manresa: Observació d'un suposat "plat volador"». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 105-106.
- Mutur Mor (pseud.). «Un ovni a les muntanyes de Cadaqués». *Sol Ixent*, núm. 23, 3a època (juny de 2016), p. 15-16.
- «Objectes volants a alta mar». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 93-94.
- «Observen caure un objecte lluminós a Calafell». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 82-83.
- «Ovni». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 138.
- «Ovni observat a les rodalies de Llers l'any 1976». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 161-163.
- «Ovni sobre Perpinyà en una fotografia del 6 d'octubre del 2017?». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 69-70.
- «Ovni vist des de la Zona Franca de Barcelona». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 7 (desembre de 2020), p. 147.
- «Ovnis sobre Arenys de Mar». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 92.
- «Ovnis sobre Catalunya». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 7 (desembre de 2020), p. 165-166.
- Emma P. Rodríguez. «El cas de l'humanoide del Puig Peni de març de 1971». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 32-68.
- Santi Palos. «L'OVNI de Matadepera fa 50 anys». *Diari de Terrassa*, (13 de setembre de 2019), p. 11.
- Moisés Peñalver. «El que faltava ... un OVNI a Calafell». *Diari Més Tarragona*, (29 de març de 2018), p. 24.
- «S'ha vist un plat volador». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 7 (desembre de 2020), p. 162-163.
- «Tres veïns de Vilademuls van veure ahir un fenomen Ovni». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 109-110.
- «Un cas OVNI a la Bisbal de Falset l'any 1913». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 154.
- «Una fotografia d'un OVNI sobre el Canigó resulta ser un reflex de la càmera». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 84-85.
- «Una observació des de la Guingueta d'Ix l'any 1973». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 74-75.
- «Un estrany aparell va creuar ahir el cel de Mallorca». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 7 (desembre de 2020), p. 164.
- «Un objecte no identificat sobre Perpinyà resulta ser un Airbus A350». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 124-126.
- «Veïns de Sant Celoni veuen ovnis, segons *Nació Digital*». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 3-4 (2017), p. 164-165.

### **Part forana**

- «Científics soviètics confirmen l'aterratge d'un OVNI a 500 quilòmetres de Moscou». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 140-143.
- «L'autoritat irlandesa d'aviació estudia una observació ovni». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 95-96.
- «Ovnis a Espanya i Portugal». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 107-108.
- «Tornen el plats voladors». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 5 (2018), p. 104.
- «Unes estranyes llums al cel de Noruega són conseqüència d'un estudi de la NASA». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 127-128.

## Entrevistes i opinions

### Opinions

- Vicente Aupi. «Expedients ovni: llums estranyes al cel». *Diari de Girona*, núm. 23.825, (19 de novembre de 2016), p. 51.
- Marc Busquets. «Les meduses de l'espai volen a Reus». *El Punt Avui*, núm. 12.919 (26 de setembre de 2016), p. 19.
- Josep Cassart. «L'Any Ribera». *El 9 Nou* (11 de maig de 2020), p. 19.
- Xavier Domènech. «El cas de l'OVNI desclassificat». *Regio 7* (5 de febrer de 2016), p. 18. [Cas del 17 de maig del 1952 a Barcelona].
- Antoni Janer Torrent. «Les Illes, terra d'ovnis?». *Ara Balears*, núm. 999 (21 de març de 2020). [Secció «Turista de coa d'ull», Núm. 81].
- «La Marina dels EUA reconeix fenòmens no identificats en vídeos». *Nous Papers d'Ovnis*, núm. 6 (desembre de 2019), p. 132.
- Marina Planas. «Hillary Clinton i els extraterrestres». *Ara*, (6 de novembre de 2016), Suplement de Cultura, p. 15.
- Anna Sàez. «Fa 25 anys. De quan els ovnis solcaven el cel. “Estranyes llums” que ara s'han desclassificat». *El Segre* (20 de novembre de 2016), p. 29.
- Jaume Salés. «Extraterrestres i el cinquè poder». *El 9 Nou*, (16 de juny de 2017), Ed Osona i Ripollès, p. 25.
- Ana Martínez Sanjurjo. «Benítez: "el que diu la ciència en contra dels ovnis és pueril"». *Regio 7* (9 de setembre de 2016), p. 32.
- Jordi Serrallonga. «¿Som de bressol extraterrestre?». *El Periódico de Catalunya* (11 d'octubre de 2018), p. 10.

## Mitjans d'informació

### Televisió

- «A Llagostera s'estimen més la ciència que les psicofonies». *Diari de Girona*, núm. 23.602 (1 d'abril de 2016), p. 2.